

Emocje w kropkach i kreskach

WIEDZA W PIGUŁCE

DLA NAUCZYCIELA:

Celem lekcji jest uwrażliwienie na różnorodność komunikacji internetowej. Świadomość istnienia różnych wariantów i możliwości przekazywania treści pozwala na lepsze dobranie formy przekazu. Dzięki temu komunikacja jest efektywna — dokładna, celowa i prowadzona z poszanowaniem drugiej strony. Komunikacja on-line i off-line mają wiele cech wspólnych, jednak istotnie się różnią. W Internecie opiera się ona głównie na tekście i pozbawiona jest mowy ciała i tonu głosu. Aby zneutralizować brak przekazu pozawerbalnego, który jest tak samo ważnym elementem komunikowania się z innymi jak słowa, należy precyzyjnie formułować myśli, używać merytorycznych argumentów i stawiać konkretne pytania. Kluczowym elementem *savoir-vivre'u* i efektywnej komunikacji w sieci jest dopasowanie komunikatu do odbiorcy i kanału komunikacji. Należy używać form grzecznościowych, mimo tego że sieć znosi tradycyjną hierarchię społeczną. Ważna jest poprawność językowa — prawidłowa interpunkcja, ortografia i znaki diakrytyczne. Wykorzystując możliwości językowe, można uniknąć nadużywania emotikonów, które np. w komunikacji zawodowej są niepożądane. Należy podkreślić wagę dostosowania kanału komunikacji do kontaktów z określonymi osobami. Internet na nowo definiuje podziały towarzyskie, jednak zasada szacunku dla osób starszych oraz czasu innych osób nadal obowiązuje. Dlatego uczestnicy i uczestniczki powinni zastanowić się nad swoją komunikacją z rówieśnikami, rodziną, osobami starszymi i nauczycielami. Treści przekazywane przez czat i rozmowy telefoniczne różnią się od tych komunikowanych przez mejle i SMS-y. Oprócz formy komunikatów istotną różnicą jest czas ich wymiany.

DLA UCZNIA:

Wysyłasz i odbierasz SMS-y i maile? Używasz telefonu lub Skype'a? Czatujesz? Jeśli tak, to oznacza, że komunikujesz się. Komunikacja oznacza, że wyrażasz swoją opinię i poznajesz zdanie innych oraz zadajesz pytania i otrzymujesz odpowiedzi. Zastanów się, jakiego narzędzia użyć, żeby otrzymać szybko informacje, których potrzebujesz. Weź pod uwagę, że niektórzy nie lubią używać czatów do spraw związanych ze szkołą, wolą oficjalne maile lub telefony, a inni nie potrafią obsługiwać SMS-ów lub Skype'a. Ustal najlepszą drogę komunikacji ze znajomymi, opiekunami, nauczycielami i nauczycielkami. Pamiętaj, że kiedy komunikujesz się w internecie, nie widać twojej twarzy i nie słychać brzmienia głosu. To bardzo ważne elementy kontaktu z innymi. Możesz to nadrobić, będąc uprzejmym i dokładnym w stawianiu pytań i dawaniu odpowiedzi. To często działa lepiej niż emotikony.

POMYSŁ NA LEKCJĘ

Uczestniczki i uczestnicy wchodzą właśnie w świat krótkich wiadomości uzupełnianych uśmieškami, smutnymi buźkami lub podniesionym kciukiem. W trakcie zajęć dowiedzą się, do czego służą emotikony i rysunki gestów oraz nauczą się rozumieć je i samodzielnie stosować.

Cele operacyjne

Uczestnicy i uczestniczki:

- rozumieją, co to są emocje;
- wiedzą, że przekazy medialne wykorzystują rysunki i gesty, żeby przekazywać emocje;
- potrafią odczytać i właściwie użyć proste emotikony;
- wiedzą, że gesty w różnych kulturach mogą mieć różne znaczenia.

Przebieg zajęć

1.

Czas: 5 min
 Forma: dyskusja
 Pomoce: **Materiał pomocniczy "SMS-y"**, tablica, kreda, magnesy do przyklepień kartek na tablicy

Zapytaj, co to są emocje. Poproś o wymienienie emocji, które dzieci znają, które towarzyszą im w codziennym życiu. Poproś osoby chętne, żeby pokazały minami proste emocje: strach, smutek, radość, żart (przymrużenie oka). Pokaż kolejne plansze z SMS-ami (**Materiał pomocniczy "SMS-y"**). Zapytaj, co autor SMS-a chciał przekazać? Przyklej kolejne plansze do tablicy. Zapytaj uczestników, jakie jeszcze emotikony (czyli buźki z minami) znają. Powiedz, że buźki zastępują prawdziwe miny, kiedy nie widzimy naszego rozmówcy. Poproś o narysowanie ich na tablicy. Powiedz, że krótkie wiadomości przesyłane przez telefon, chat lub fora internetowe uzupełnia się emotikonami, żeby było jasne, co miał na myśli lub co czuje autor. Podkreśl, że tak jak w zwykłej rozmowie używamy słów (same miny nie wystarczą), tak w komunikatach SMS czy e-mail buźki są także jedynie dodatkiem.

2.

Czas: 15 min
 Forma: praca w grupach
 Pomoce: **Materiał pomocniczy "Emocje"**, taśma klejąca lub magnesy, grube flamastry, duże arkusze papieru.

Podziel uczestników na grupy po 3–4 osoby. Rozdaj grupom **materiał pomocniczy "Emocje"**. Poproś, żeby na podstawie podanych tekstów uczestniczki i uczestnicy przekazali te same informacje w krótkiej wiadomości i dodali odpowiednie emotikony. Każdej z grup daj arkusz papieru i poproś, żeby uczestniczki i uczestnicy zapisali na nim swoje wiadomości. Następnie powieście wszystkie arkusze i porównajcie, jak poradziły sobie z zadaniem kolejne grupy.

3.

Czas: 15 min
 Forma: drama, praca w grupach, podsumowanie pracy w grupach
 Pomoce: **materiał pomocniczy "Pantomima"**

Podziel uczestników i uczestniczki na 3 grupy. Każdej z grup daj opis scenki (**Materiał pomocniczy "Pantomima"**) i poproś o przedstawienie jej bez słów. Po odegraniu wszystkich trzech zapytaj, jakie emocje przekazywali aktorzy. Powiedz, że emocje można przekazywać bez słów. Czasem wiemy, co ktoś czuje, nawet jeśli go nie słyszymy. Powiedz, że istnieją gesty przyjacielskie i gesty obraźliwe (środkowy palec uniesiony do góry, pukanie się w głowę). Wy tłumacz, że istnieją kultury i kraje, w których gesty u nas pozytywne (np. kciuk w górę, czyli: „udało się”) mogą być odczytywane jako obraźliwe (ten sam kciuk w Grecji oznacza „wypchaj się”). Dlatego należy szczególnie uważać na język gestów, kiedy się przebywa z obcokrajowcami.

4.

Czas: 9 min

Forma: praca w grupach, miniwykład prowadzącego

Pomoce: kartki, ołówki (dla każdej z grup), **materiał pomocniczy "Pismo obrazkowe"**

Poproś, żeby w tych samych grupach uczestniczki i uczestnicy zapisali wyłącznie obrazkami i emotikonami podaną wiadomość (**Materiał pomocniczy "Pismo obrazkowe"**). Następnie grupy wymieniają się obrazkami i próbują odczytać wiadomość. Powiedz, że język obrazków, gestów i emotikonów to codzienny język używany w internecie i SMS-ach. Dlatego warto wiedzieć, co który znak oznacza. Powiedz, że w przypadku, kiedy nie znają jakiegoś znaku, mogą poprosić o pomoc kogoś starszego, kto często używa forów społecznościowych lub czatu i wspólnie wyszukać taką informację w internecie. Koniecznie podkreśl jeszcze raz, że emotikony (buźki) nie mogą zastępować komunikatu, ale mogą go ubarwić i wyjaśnić intencję piszącego.

5.

Czas: 1 min

Forma: miniwykład prowadzącego

Pomoce:

Podsumuj zajęcia. Powiedz, że emocje towarzyszą człowiekowi w każdego rodzaju komunikacji: bezpośredniej i przez media. Ważne jest, żeby starać się nad nimi panować, nie obrażać rozmówcy, nie używać obraźliwych gestów. W komunikacji przez media buźki (emotikony) mogą być ułatwieniem, chyba że ktoś stosuje ich za dużo, wtedy stają się przede wszystkim drażniące.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzeniu zajęć ich uczestnicy i uczestniczki:

- rozumieją, że w prostych przekazach medialnych można zawrzeć emotikony, które mówią o odczuciach nadawcy?
- potrafią właściwie użyć prostych emotikon?
- rozumieją, że istnieją komunikaty bez słów, z których można odczytać intencję i emocje nadawcy?

Opcje dodatkowe

Jeśli masz więcej czasu, np. zwróć uczestnikom i uczestniczkom uwagę na to, jak zbudowane są emotikony. W większości powstają one przez zestawienie różnych znaków interpunkcyjnych (dwukropek, myślnik, średnik, nawiasy, ukośniki itd.). Pokaż różne znaki interpunkcyjne i pozwól uczestniczkom i uczestnikom stworzyć z nich własne emotikony.

MATERIAŁY

- materiał pomocniczy „SMS-y”
- materiał pomocniczy ”Emocje”
- materiał pomocniczy ”Pismo obrazkowe”
- materiał pomocniczy ”Pantomima”

ZADANIE DLA UCZNIA

Zadanie 1.

Dopasuj zdania do krótkich wiadomości z emotikonami.

Kategorie:

- Fantastycznie, że idę do kina.
- Nie mogę się dziś spotkać, choć mam wielką ochotę, bo już wcześniej umówiłem się do kina.
- Niby idę do kina, ale tak naprawdę będę w tajemnicy przed rodzicami robić dla nich prezent na gwiazdkę.
- Jestem zły; idziemy z klasą do kina, a ja nie cierpię oglądać filmów z całą klasą.

Elementy do przyporządkowania:

- Idę do kina :-([rozwiązanie: A]
- Idę do kina :-)[rozwiązanie: B]
- Idę do kina ;-)[rozwiązanie: C]
- Idę do kina :-/[rozwiązanie: D]

SŁOWNICZEK

- **emotikony:**
- **emocje:**

Tekst: Joanna Ruta Baranowska, scenariusz: Anna Buchner, konsultacja merytoryczna: . Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/jak-media-wywołują-emocje/>.

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Cyfrowa Przyszłość, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

2014/1/edukacja-polonistyczna/t2

2014/1/edukacja-wczesnoszkolna/c1

Podstawa programowa 2017:

Edukacja polonistyczna, I-III klasa

Osiągnięcia

Uczeń słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie.

Uczeń wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi.

Uczeń słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby.

Uczeń wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi.

Edukacja społeczna, I-III klasa

Osiągnięcia

Uczeń wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu i komunikuje się za pomocą nowych technologii.

Edukacja przyrodnicza, I-III klasa

Osiągnięcia

Uczeń ma świadomość pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka.

Edukacja plastyczna, I-III klasa

Osiągnięcia

Uczeń rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem.

Uczeń wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, nastrojów i zachowań (np. prezent, zaproszenie).

Etyka, I-III klasa

Osiągnięcia

Uczeń ma świadomość, że jako człowiek posiada swoją niezbywalną godność oraz że wszystkie inne osoby posiadają taką godność;

Uczeń szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym.

Uczeń naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł.